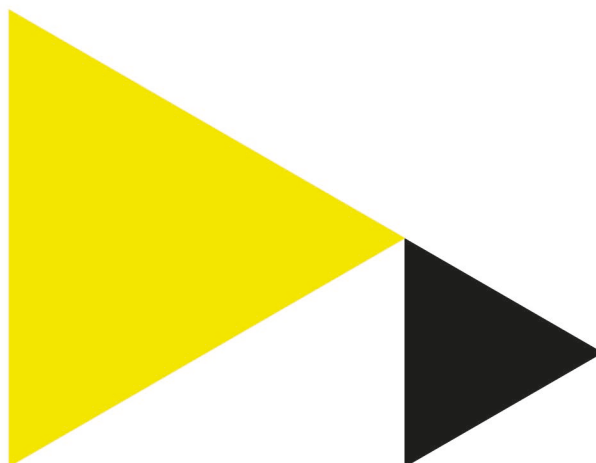

Ruimte om te leren

Bij de opening van het hogeschooljaar 2020-2021

Ruimte om te leren

Bij de opening van het hogeschooljaar 2020-2021

Author

College van Bestuur

27 augustus 2020

© 2020 Copyright Hogeschool van Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Hogeschool Amsterdam.

Ruimte om te leren

Dit studiejaar start anders dan andere jaren. We missen de bruisende herleving van de campus, het grote weerzien na het zomerreces, en we missen het enorm. En zoveel is zeker: niet alleen de start zal anders zijn, het hele jaar 2020-2021 staat in het teken van een onzekere toekomst waarvan we op dit moment nog slechts de contouren zien.

Al is er dit jaar geen Student experience op het Wibauthof, noch een jaaropening met een volle zaal en feestelijke borrel, toch openen we ook dit jaar met zelfvertrouwen en trots. Kleinschaliger weliswaar, decentraler en in een 'blended' vorm, maar als altijd met een terugblik op het afgelopen jaar, een vooruitblik op het komende jaar en met aandacht voor elkaar.

Er is een warm welkom voor eerstejaarsstudenten in de opleidingsintroducties, er is de tweede editie van Tune In (ons programma voor studenten die als eersten in hun familie gaan studeren) en we hebben Sterk van Start met informatie, virtuele ontmoeting en een zomerschool. Medewerkers treffen elkaar weer op de verschillende campussen, in kleine setting. Studenten zijn weer welkom in onze gebouwen en markeren samen met de medewerkers het nieuwe jaar. Zeker, de beperkingen vanwege het coronavirus zijn serieus en ingrijpend. Ze zetten de wereld van student én docent op z'n kop. Maar vandaag mag toch ook de opluchting klinken: we gaan deels weer open. Na de maanden van lockdown zijn we terug met onderwijs en onderzoek op locatie, en daarmee hebben we onze identiteit als campushogeschool weer in het vizier. Ondertussen zien we onze studentenaantallen weer een paar procent groeien. We zijn en blijven een grote, stevige en stabiele hogeschool.

Ruimte tijdens de coronacrisis

Sinds we vanwege de COVID-19-pandemie in maart van dit jaar de gebouwen moesten sluiten, heeft ieder van ons in zijn of haar eigen situatie te maken met allerlei uitdagingen. En soms waren die zwaar. Naast het feit dat studenten en collega's zijn getroffen door de ziekte, werd ieder op een eigen manier geraakt door de lockdown. Ouders moesten hun werk plotseling combineren met de opvang van hun kinderen en thuisonderwijs voor hen organiseren. Docenten die online les gaven worstelden met die zwarte schermen van studenten die hun camera uitlieten en hadden te weinig zicht op het leereffect van hun les. Studenten en medewerkers voor wie de contacten binnen onze instelling cruciaal zijn om eenzaamheid te voorkomen, verloren contact met elkaar. En voor de studenten kwam daar de onzekerheid bij over afstuderen en doorstuderen, met de druk van oplopende studieschuld. Maar ondanks alles ging het onderwijs door en hebben de meeste studenten hun jaar volgens planning kunnen afronden. Dat is een collectieve prestatie van jewelste.

Hier past dan ook een woord van dank aan jullie allen – studenten en medewerkers – voor jullie niet-aflatende inzet. Studenten en hun ouders die ons informeerden over hun

wel en wee en aangaven hoe het beter kon; opleidingsmanagers en docenten die de onderwijsprogrammering hebben voorbereid; docenten die voorlopers zijn op het gebied van de digitale didactiek die anderen ondersteunden en inspireerden; de roosteraars die dit jaar een wel heel ingewikkelde puzzel hadden; de medezeggenschapsorganen die er alles aan hebben gedaan om de besluiten die genomen moesten worden snel te nemen. En niet te vergeten de medewerkers van ondersteunende diensten die de hele zomer hebben doorgewerkt om de campus en de ICT-voorzieningen klaar te maken om de gedeeltelijke terugkeer mogelijk te maken. Grote, grote klasse!

Het is onmogelijk op deze plek iedereen recht te doen, maar onze dank en ons respect gaan uit naar elk lid van de HvA-gemeenschap. Samen hebben we – in de meest letterlijke zin van het woord – ruimte gemaakt voor onderwijs en onderzoek. Voor niemand is die ruimte zo hard nodig als voor onze studenten. Je kunt je studietijd immers niet overdoen.

Verandering onder hoge druk

Ons langetermijnprogramma is helder en verandert door de huidige omstandigheden niet. De vier pijlers van onze visie blijven leidend: we zijn een kennisinstelling waarin studenten centraal staan en waarvoor samenwerking in en voor de regio Amsterdam leidraad is. De maatschappelijke uitdagingen die we eerder schetsten, zijn door de coronacrisis alleen maar pregnanter geworden. In essentie gaat het om grote maatschappelijke ontwikkelingen, die een direct effect hebben op de arbeidsmarkt en daarmee op de inhoud en vormgeving van onze opleidingen, het onderzoek en de bedrijfsvoering.

De grote maatschappelijke transformaties waartoe wij ons als kennisinstelling bekend hebben, duiden we intern aan als de 'drie D's': Duurzaamheid, Diversiteit & Inclusie en Digitalisering. Leidraad voor de ontwikkeling van onderwijs en onderzoek zijn daarbij de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. In het afgelopen jaar hebben we in dit verband een nieuwe functie in het leven geroepen, de Professor of Practice. De Britse econoom Kate Raworth is begin dit jaar als eerste in deze functie benoemd. Zij is intensief bezig in onze hogeschool en in Amsterdam om haar visie op duurzame ontwikkeling volgens het donutmodel uit te werken en uit te dragen. Een schot in de roos. In het komende jaar zullen we een tweede Professor of Practice benoemen en wel op het terrein van verantwoorde technologie. We zijn bijzonder blij dat Marleen Stikker bereid is gevonden om zich in deze rol aan ons te verbinden. Marleen Stikker is internetpionier, oprichter en directeur van De Waag en een alom gevierd voorvechter van open, eerlijke en inclusieve technologie. In 2019 verscheen haar veel geprezen boek *Het internet is stuk – maar we kunnen het repareren*. Daarin analyseert zij de toestand van het internet en schetst zij een weg in de richting van een humane digitale toekomst, gestoeld op soevereiniteit van en handelingsperspectief voor alle burgers. Net als Kate Raworth zal Marleen Stikker ons onderwijs en onderzoek gaan uitdagen en inspireren. Dat is belangrijk omdat de grote maatschappelijke ontwikkelingen ons dwingen om steeds weer onze opleidingen en ons onderzoek te

herijken en te toetsen op de aansluiting op de professional van de toekomst. Daarbij gaat het niet slechts om onderwijsinhoud, maar zeker ook om de didactiek en het klimaat van de opleiding.

Samenhangend met de transformaties, maar ook als autonome tendens, wordt het onderwijs persoonlijker: flexibeler naar tijd en inhoud. Hiermee sluiten we aan bij de wensen en verwachtingen van de student én bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Een platform voor digitaal leren past hierbij. Zo'n platform ondersteunt het tijd- en plaatsonafhankelijk studeren, en maakt het tegelijkertijd mogelijk om studenten intensiever persoonlijk te begeleiden. Ook de roep om een sterker aanbod voor een Leven Lang Ontwikkelen, zowel initieel als postinitieel, hoort bij deze ontwikkeling op de arbeidsmarkt.

Toegankelijkheid en rijke leeromgeving

Voor onze studenten is hun studietijd van onschatbare waarde als vrijgestelde ('dedicated') tijd. Naar zijn taalkundige wortel betekent het woord *school* de tijd waarin kinderen en jongvolwassenen nog niet hoeven te werken, opdat zij onderwijs kunnen ontvangen. Dit is de school als *vrijplaats van ontwikkeling*. Juist nu, onder de druk van de noden van een samenleving met tekortberoepen (in onderwijs, zorg en techniek) en een dreigende recessie, is het een tijd om de school als ruimte voor ontwikkeling open en toegankelijk te houden. Daarbij gaat het niet alleen om kinderen en jongvolwassenen, maar om iedereen die zich een leven lang wil ontwikkelen en iedereen die van beroep wil of moet veranderen. De kennisintensieve samenleving waarin wij leven kan namelijk niet zonder breed ontwikkeld, duurzaam leervermogen. Alleen daarin huist innovatiekracht. Onze samenleving zit, boven alles, te springen om wendbare professionaliteit van mensen én hun organisaties. Kortetermijnoplossingen als onbevoegde beroepsbeoefenaren aanstellen of (delen van) de publieke taak onderbrengen bij bedrijven, passen daar niet bij. Evenmin als eenzijdige aandacht voor praktische vaardigheden of 'skills'. Een duurzame aanpak ontstaat wel bij cocreatie van onderwijs en het werkveld, zoals gebeurt in de Amsterdamse aanpak van het lerarentekort met de Lerarenagenda.

Tot de identiteit van de school behoort ook dat zij een 'plaats' is, een *ruimte voor ontmoeting*. Naast de fysieke ruimte van een campus is ook de virtuele ruimte een plaats. In mei van het afgelopen jaar publiceerden we de notitie 'Sterk in roerige tijden', onze uitnodiging aan de opleidingsteams om, gegeven de eigen identiteit van onze hogeschool, na te denken over een toekomst met een nieuwe balans tussen fysiek en virtueel leren en werken. De transformatie waarin we zitten nodigt ons uit om na te denken over wat wij nodig hebben om na de coronacrisis volwaardig 'school' te zijn. Hoe ziet de toekomstige rijke leeromgeving van het hoger onderwijs er uit? De campus hoort hierbij, net als de met onderzoek verweven leeromgeving in de stad en de samenwerking van regio en kennisinstelling in labs. Maar ook het ontwerpen van vormen van *student engagement* of zelfs studentenbestuur hoort bij het nieuwe onderwijs, en absoluut ook de ontwikkeling van een hybride didactiek, ons nieuwe DNA.

Digitalisering als opgave

Dit brengt ons bij de reflectie op de digitalisering zelf. Verantwoord digitaliseren van het onderwijs vraagt uiteraard allereerst om veilige, 'privacy sound' en betrouwbare systemen en werkwijzen. Dat is echter slechts een begin. In feite zien wij ons gesteld voor een complexe praktische, intellectuele én ethische opgave.

Succesvolle digitalisering van het onderwijs krijgt vorm vanuit samenhangende didactische principes, ondersteund door ontwikkelprogramma's voor medewerkers, met behoud – of liever nog: versterking – van toegankelijkheid voor studenten. Het leidt op tot digitaal burgerschap, vanuit een gebalanceerde investeringsagenda. Voor het onderzoek geldt exact hetzelfde: van wie zijn de data, voor wie de resultaten, wie heeft er zeggenschap over de onderzoeksprioriteiten? Digitalisering als enorme kans en stevige uitdaging om door te groeien naar een nieuw evenwicht.

In april van dit jaar startte Ivo van der Werk als onze Digital Transformation Officer. Hij gaat met rector Geleyn Meijer en andere collega's de digitale agenda aanvoeren. Onze nieuwe Professor of Practice Marleen Stikker zal ongetwijfeld kritisch meedenken over de ontwikkeling van deze agenda.

Instellingsplan 2021-2026

Het instellingsplan (IP) voor de periode 2021-2026 is in concept gereed. Hiervoor hebben we vele gesprekken gevoerd, breed in de hogeschool. De hoofdthema's zijn vertrouwd. Er is continuïteit van beleid in onderwijs, onderzoek en organisatie en de visie blijft onveranderd. Wel nieuw is de aard van dit instellingsplan. We zien ons IP niet langer als een blauwdruk voor de komende jaren, maar meer als werkdocument voor de professionele organisatie. Eigenaarschap is in de komende planperiode een sleutelwoord, evenals wendbaarheid. De wereld verandert snel en voortdurend. Als kennisinstelling veranderen wij niet alleen mee, we geven zelf mede vorm aan die verandering.

De transformatie in het onderwijs krijgt concreet vorm. Met alle ervaring die we dit voorjaar noodgedwongen hebben opgedaan met onderwijsontwikkeling, hebben we enorme stappen gezet. Het face-to-face onderwijs blijft, maar de flexibilisering naar tijd en inhoud zet door in opleidingsoverstijgende afspraken over programmering en logistiek. Het programma Goed Georganiseerd Onderwijs is een drager van de transformatie. We bestendigen en versterken ons portfolio van masters en associate degrees. We verbinden het bacheloronderwijs nog meer met onderzoek vanuit onze Communities of Practice en Communities of Learners. We houden opleidingen periodiek tegen het licht, ook voor wat betreft hun inhoudelijke actualiteit. De vijf Centers of Expertise zijn aanjagers van onderzoek en creatief vermogen, zowel binnen als buiten onze instelling. Het onderwijs op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen wordt expliciet verbonden met de niveaus vijf tot en met acht van het Europees Kwalificatieraamwerk (EQF). De hogeschool zal zich meer en meer toeleggen op een

Leven Lang Ontwikkelen en daarbij steunen op flexibele leerroutes van het reguliere onderwijs.

In onze waardeoriëntatie zijn de SDG's leidend. Dat betekent dat we ons onverminderd inzetten voor duurzaam en toegankelijk onderwijs en onderzoek in een diverse en inclusieve school. Elk talent telt. Oog voor verschil is nodig, niet om te scheiden maar om te verbinden tot een nieuwe collectieve identiteit.

Tot slot

Het nieuwe jaar gaat van start. We zijn terug op de campus en er is weer ruimte om elkaar te ontmoeten en om samen te leren. We zijn en blijven een grote, stevige en stabiele hogeschool. We starten het jaar niet alleen met nieuwe studenten, maar ook met vele nieuwe collega's in de opleidingsteams, staven en diensten. Ook in ons team van decanen hebben personele wisselingen plaats gevonden door de wisseling van de wacht in de faculteiten Gezondheid, Bewegen, Sport & Voeding en Techniek.

In september wacht ons als hogeschoolgemeenschap al gelijk een belangrijke toets: het panel dat onze kwaliteitsafspraken beoordeelt, komt op bezoek om het besluit van de NVAO voor te bereiden. We zien hun komst met vertrouwen tegemoet.

Ruimte om te leren. We bieden die ruimte aan onze studenten en onderzoekers, als school met een heldere identiteit en waardeoriëntatie. We bieden die ruimte ook aan onszelf, op weg naar een nieuw evenwicht tussen de fysieke en de virtuele plaats om elkaar te ontmoeten. En zo blijft de HvA toch ook wat het was: *Creating Tomorrow Together*.